

Nyt fra historisk Videnskab.

Den 9. juni 1960 døde museumsinspektør *Victor Hermansen*, 65 år gammel. Efter sin magisterconferens 1920 blev han knyttet til Nationalmuseets anden afdeling, fra 1928 som medredaktør af det dengang påbegyndte store inventarværk »Danmarks Kirker« og fra 1938 som inspektør. I kirkeværket har han udarbejdet bindene om Præsto amt (1933—35, sammen med sin læremester Chr. Axel Jensen), Sorø amt (1936—40, sammen med Poul Nørlund og Erik Moltke) og København I (1945—58, sammen med Aage Roussell og Jan Steenberg). I disse vægtige bind samt i sin bog om Københavns gamle Kirker (1932) og i mangfoldige mindre specialafhandlinger har han udmøntet sin store viden om dansk kirkelig arkæologi. — Endvidere har han udgivet en række topografiske og byhistoriske arbejder: Hillerød Bys Historie (1925, 2. udg. 1948), Roskilde Landevej (1927, sammen med J. T. Lundby), Ribe Bys Historie 1660—1730 (1929, sammen med Hugo Matthiessen og Otto Smith) og 1730—1820 II (Ribes Bispekrønike 1730—1820, 1946), Holbertidens København (1932, sammen med Christian Elling), Køge Bys Historie (1932, sammen med Povl Engelstoft) samt mange mindre afhandlinger til belysning af topografiske og personalhistoriske forhold i København, Roskilde, Køge, Ribe m. m.

Det centrale i hans forfatterskab er dog kærdoms- og museums-historie. Ingen anden museumsmand var som han fortrolig med Nationalmuseets vækst fra kunstkammertiden til vore dage. Mange problemer vedrørende oldforskningens ældste tid og Nationalmuseets grundlæggelse har han klarlagt i en række større og mindre afhandlinger i Aarb. f. nord. Oldk., Fra Nationalmuseets Arbejdsmark, Hist. Medd. om København og flere steder. Hovedpersonen, den mand, som alt samlede sig om, var Christian Jürgensen Thomsen, som han havde planlagt at vie et større arbejde i forbindelse med en udgave af hans store brevveksling. Som en slags forarbejder til dette desværre ufuldendte værk kan man på en

måde betragte hans udgave af J. J. A. Worsaaes Erindringer (1935) og Breve (1938), hans afhandlinger om Frederik Münter og den danske Oldgranskning (Mindeskrift 1949), Johan Bülow som Samler (Kulturminster 1957), Rektor Peder Schade og hans Raritetsskammer (Fra Københavns Amt 1935) m. m. »Gamle Thomsen« var for Hermansen sacrosanct, og bitre ord om ham og hans sparsommelighed var for Hermansen udtryk for en slet karakter.

Nationalmuseet har i Hermansen mistet en forsker, hvis plads det i en lang årrække fremover vil blive svært at få udfyldt. — Han var stiftende medlem af Selskabet for dansk Kulturhistorie (1936), bestyrelsesmedlem (siden 1935) af Selskabet for Københavns Historie og Topografi og medlem af Det kgl. danske Selskab for Fædrelandets Historie (1953).

Georg Galster.

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie har udsendt 1. bind af en udgave af det kongelige rettertings bevarede arkivalier med titlen *Det kgl. Rettertings Domme og Rigens Forfølgninger fra Christian III's Tid*, I. (1959, XII + 940 sider). Udgiver er arkivar ved Rigsarkivet, cand. mag. Troels Dahlerup, og professorerne dr. phil. Astrid Friis og dr. jur. Stig Juul har ført tilsyn med udgaven.

Det er fortjenstfuldt, at en udgivelse af dette materiale nu er kommet i gang. Dets betydning for retshistorien, den økonomiske historie, kulturhistorien og endnu flere historiske discipliner er stor, og arbejdet bliver ikke mindre fortjenstfuldt ved, at opgaven hører til de sværere. Først og fremmest er selve materialets store omfang en vanskelighed, men hertil kommer yderligere, at en del af dommene er udaterede, og at forfølgingsbøgenes indhold i stor udstrækning er vanskeligt at datere — i al fald helt præcist.

Dateringsvanskelighederne har været i væsentlig grad medbestemmende ved materialets arrangering, idet man har valgt at aftrykke dommene i samme orden som de findes i protokollerne. Det bøder på den manglende kronologiske rækkefølge og er i det hele nyttigt, at udgiveren har foretaget henvisninger og jævnførelser mellem domme, der har forbindelse med hinanden, mellem domme og forfølgninger etc. Da udgiveren til en vis grad har haft manuskript klar til næste bind, har han været i stand til også at kunne vise frem til det stof, som vil blive fremlagt i dette bind. Disse henvisninger såvelsom henvisninger til andet relevant arkivmateriale, kancelliregistranter o. lign. er meget værdifulde.